

p/kot

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.411.005.10.2021

URZĄD MIEJSKI w Woźnikach	
data	01. 04. 2022
L. dz.	3963/2022-zał.
podpis	

Pan
Michał Aloszko
Burmistrz Woźnik
ul. Rynek 11
42-289 Woźniki

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/21/006 Zagospodarowanie osadów ściekowych powstałych w wyniku oczyszczania ścieków komunalnych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Woźnikach ul. Rynek 11, 42-289 Woźniki ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Michał Aloszko Burmistrz Woźnik ² , od 22 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Określenie ilości osadów ściekowych powstających w oczyszczalni ścieków. 2. Prowadzenie ewidencji i przekazywanie sprawozdań dotyczących komunalnych osadów ściekowych. 3. Stosowane metody zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych. 4. Koszty zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych. 5. Zabezpieczenie możliwości zgodnego z przepisami zagospodarowania osadami.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych (badania kontrolne obejmą również działania i zdarzenia zaistniałe przed 1 stycznia 2019 r., w przypadkach gdy miały wpływ na działalność objętą kontrolą).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Wojciech Graca, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/286/2021 z 13 grudnia 2021 r.

(akta kontroli str. 1-4)

¹ Dalej: *Urząd*.

² Dalej: *Burmistrz*.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, ze zm. Dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie sposób zagospodarowania przez Urząd osadów ściekowych powstałych w wyniku oczyszczania ścieków komunalnych.

Ewidencja osadów ściekowych prowadzona była przez Urząd w formie kart przekazania odpadów, zgodnie z obowiązującymi przepisami i zawierała wszystkie wymagane informacje. Ujęte w niej dane były rzetelne i spójne ze sprawozdaniami przekazywanymi do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Całość wytworzonych w oczyszczalniach osadów ściekowych była przekazywana podmiotom zewnętrznym, które przetwarzały osady, w 2019 r. w procesie R3⁵, natomiast od 2020 r. w procesie R10⁶.

Zakład realizował obowiązek przeprowadzania badań wytwarzanych osadów ściekowych oraz gleby.

Ewidencja księgowa umożliwiała wydzielenie kosztów zagospodarowania osadów ściekowych, a koszty te zostały uwzględnione w opracowanej przez Zakład taryfie dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.

Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła błędnego ujęcia w kosztach jednej faktury z tytułu wywozu osadów ściekowych z oczyszczalni ścieków w Psarach i zaewidencjonowania jej w kosztach oczyszczalni w Woźnikach. Nieprawidłowość ta nie miała wpływu na działalność jednostki w zakresie objętym niniejszą kontrolą.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Określenie ilości osadów ściekowych powstających w oczyszczalni ścieków

Opis stanu faktycznego

1.1. W Gminie funkcjonowały dwie oczyszczalnie ścieków w miejscowości Psary o przepustowości 400 m³/dobę⁸ oraz Woźniki 300 m³/dobę⁹. Badanie dotyczące określania i ewidencjonowania ilościowego wytwarzanych osadów przeprowadzono dla większej z obsługiwanych przez Urząd oczyszczalni.

W latach 2019-2021 (do 31 listopada) ilość wytworzonych osadów ściekowych wynosiła, odpowiednio: 1 112¹⁰, 205,7¹¹ oraz 421 Mg¹². Sucha masa osadów ściekowych wynosiła, odpowiednio: 153¹³, 128¹⁴ oraz 53 Mg¹⁵.

(akta kontroli str. 5-29)

1.2. i 1.3. Ilość wytworzonych osadów określano szacunkowo, na podstawie pojemności kontenera. Jak wyjaśnił Burmistrz w *dokumentacjach technicznych* nie

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Recykling lub regeneracja substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki (w tym kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania).

⁶ obróbka na powierzchni ziemi, przynoszącej korzyści dla rolnictwa lub poprawę stanu środowiska.

⁷ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Decyzja pozwolenie wodnoprawne wydana przez Starostę Lublinieckiego nr WOS.6341.35.2017 z 5 grudnia 2017 r.

⁹ Decyzja pozwolenie wodnoprawne wydana przez Dyrektora Zarządu Zlewni w Opolu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie nr GL.ZUZ.3.4210.72.2021.BS z 5 października 2021 r.

¹⁰ W oczyszczalni w Psarach 312 Mg, a w Woźnikach 800 Mg.

¹¹ W oczyszczalni w Psarach 112,4 Mg, a w Woźnikach 93,3 Mg.

¹² W oczyszczalni w Psarach 256 Mg, a w Woźnikach 165 Mg.

¹³ W oczyszczalni w Psarach 48 Mg, a w Woźnikach 105 Mg.

¹⁴ W oczyszczalni w Psarach 112 Mg, a w Woźnikach 16 Mg.

¹⁵ W oczyszczalni w Psarach 30 Mg, a w Woźnikach 23,4 Mg.

została określona procedura określania ilości powstałych osadów i sposobu ich dokumentowania. Szacowanie na podstawie pojemności kontenera została określone ze względu na brak możliwości ważenia kontenerów na terenie oczyszczalni (waga nie ujęta w dokumentacji). Ilości osadów były każdorazowo określone w kartach przekazania odpadów i wykazane w prowadzonej przez Urząd Ewidencji komunalnych osadów ściekowych oraz fakturach wystawionych przez firmy, którym przekazywano osady w poszczególnych latach objętych kontrolą.

(akta kontroli str. 5-15, 44-121, 152-153)

1.4. W latach 2019-2021 (do 31 listopada) ilość ścieków oczyszczonych w oczyszczalniach na terenie Gminy wynosiła, odpowiednio: 142 739,00¹⁶, 172 777,60¹⁷ oraz 181 792,00 m³¹⁸. Ilość ścieków komunalnych oczyszczonych w oczyszczalniach ścieków w Woźnikach i Psarach jest określona na podstawie zamontowanych przepływomierzy.

(akta kontroli str. 5-15, 143-146)

1.5. Wskaźnik ilości osadów w przeliczeniu na jednostkę oczyszczonych ścieków w latach 2019-2021 (do 31 listopada) wynosił odpowiednio na oczyszczalni w Psarach: 0,536, 0,148 oraz 0,309 kg s.m./m³, natomiast w Woźnikach: 1,330, 0,179 oraz 0,319 kg s.m./m³. Jak wyjaśnił Burmistrz: *W dokumentacjach (oczyszczalni) nie został określony wskaźnik ilości osadów w przeliczeniu na jednostkę oczyszczonych ścieków.* Ponadto, wskazał on, że na rozbieżności wskaźnika ilości osadów w przeliczeniu na jednostkę oczyszczonych ścieków w poszczególnych latach mógł mieć wpływ: stan pras do odwadniania osadu, oddanie do użytku nowo wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej. Natomiast na rozbieżności wskaźnika ilości osadów w przeliczeniu na jednostkę oczyszczonych ścieków na oczyszczalni ścieków w Psarach w poszczególnych latach mógł mieć wpływ stan prasy do odwadniania osadu oraz fakt, że na oczyszczalni od 2018 roku do 2020 roku była prowadzona inwestycja jej rozbudowy wraz z przebudową. Rozruch oczyszczalni mógł mieć znaczny wpływ na zaistniałe rozbieżności.

Dodatkowo w sprawie wskaźnika ilości osadów w przeliczeniu na jednostkę oczyszczonych ścieków w 2019 r. na oczyszczalni w Woźnikach Burmistrz wyjaśnił: *Ilość powstających osadów uzależniona jest od: zawartości zanieczyszczeń w ściekach, technologii oczyszczania, sposobu przeróbki osadu w celu stabilizacji, zmniejszenia masy i objętości osadu, reagentów stosowanych w procesie oczyszczania ścieków i przeróbki osadów. Na ilość osadu wpływają również inne czynniki tj.: wiek osadów, ładunki ChZT, BZT, jeżeli ścieki mają niski ładunek zanieczyszczeń to osadów powstaje w takim wypadku więcej.* Zdaniem Burmistrza, na wskaźnik ilości osadów na oczyszczalni w Woźnikach miał wpływ przede wszystkim stan prasy do odwadniania, zwiększenie dozowania środka do prasowania osadu. Ponadto, Gmina ze względu na problemy ze stabilizacją osadu zatrudniła do pomocy obsługę technologiczną w celu usprawnienia procesu przeróbki osadu i jego zagospodarowania.

(akta kontroli str. 5-15, 93-96, 241-244)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie działania Urzędu w zbadanym obszarze.

¹⁶ W oczyszczalni w Psarach 63 626,00 m³, a w Woźnikach 79 113,00 m³.

¹⁷ W oczyszczalni w Psarach 81 325,20 m³, a w Woźnikach 91 452,40 m³.

¹⁸ W oczyszczalni w Psarach 89 276,00 m³, a w Woźnikach 92 516,00 m³.

2. Prowadzenie ewidencji i przekazywanie sprawozdań dotyczących komunalnych osadów ściekowych

Opis stanu faktycznego

2.1. i 2.2. Od 1 stycznia 2020 r., z uwagi na stosowanie osadów do rekultywacji gruntów, Urząd prowadził ewidencję osadów ściekowych zgodnie z art. 67 ust. 1 pkt 1 lit c ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach¹⁹, z zastosowaniem karty ewidencji komunalnych osadów²⁰, zgodnie z wzorem określonym w załączniku 5d do ww. ustawy. Dokumenty ewidencji odpadów, sporządzano za pośrednictwem indywidualnego konta w Bazie danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami²¹ i zawierały one wszystkie wymagane informacje. Wcześniej, w 2019 r. (do 31 grudnia) Urząd zgodnie z art. 67 ust. 1 pkt 1 lit b uoo korzystał ze wzoru karty ewidencji odpadów, zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 5c do ww. ustawy, z uwagi na odzysk w procesie R3 (Recykling lub odzysk substancji organicznych). Ujęte w ww. ewidencjach dane były zgodne ze sporządzanymi, zgodnie z art. 67 ust. 1 pkt 1 lit a uoo, Kartami Przekazania Odpadu²² oraz fakturami wystawianymi przez odbiorców odpadów.

(akta kontroli str. 44-92, 153)

We wszystkich 16 Kartach Przekazania Odpadu za rok 2021 z oczyszczalni w Psarach za rok 2021 wpisano kod odpadu 19 08 01, podczas gdy wpisywany powinien być kod 19 08 05. Jak wyjaśnił Burmistrz: *W KPO pod rodzajem odpadu wpisano prawidłowo nazwę odpadu: ustabilizowane osady ściekowe, który jest zgodny z rozporządzeniem Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 roku w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. 2020.10), kod odpadu wpisany jest również pod numerem karty odpadu tj. 19 08 05. Błędne wpisanie kodu 19 08 01 jest omyłką pisarską.*

(akta kontroli str. 143-146)

2.3. i 2.4. W okresie objętym kontrolą Urząd sporządzał sprawozdania o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami, o których mowa w art. 75 uoo. Sprawozdania były sporządzone w formie elektronicznej z wykorzystaniem BDO.

Sprawozdania zawierały wszystkie elementy określone w art. 75 ust. 2 uoo, tj. m.in.: dane identyfikujące podmiot oraz informacje o odpadach wytworzonych w instalacji, takie jak: kod i rodzaj odpadów, masa odpadów w tonach i sucha masa odpadów w tonach.

(akta kontroli str. 98-121)

2.5. Sprawozdania były przekazywane Marszałkowi Województwa Śląskiego za pośrednictwem BDO terminowo. Sprawozdanie za 2019 r. zostało przekazane 26 października 2020 r., tj. w terminie, z uwagi na jego przesunięcie na dzień 31 października 2020 r. na podstawie art. 26 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2²³. Sprawozdanie za 2020 r. zostało przekazane 15 marca 2021 r., tj. w terminie określonym w art. 76 uoo (do dnia 15 marca za poprzedni rok kalendarzowy).

(akta kontroli str. 98-121)

¹⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 779 ze zm. Dalej: „uoo”.

²⁰ Badanie przeprowadzono dla oczyszczalni w Psarach.

²¹ Dalej: BDO.

²² Dalej: KPO.

²³ Dz. U. 2020, poz. 875, ze zm.

2.6. Dane dotyczące ilości osadów prezentowane w sprawozdaniach dla Marszałka Województwa Śląskiego były zgodne z prowadzoną ewidencją.

(akta kontroli str. 44-92, 98-121)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie działania Urzędu w zbadanym obszarze.

OBSZAR

3. Stosowane metody zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych

Opis stanu
faktycznego

3.1. Gmina nie wykorzystywała części wytworzonych osadów na terenie oczyszczalni (np. w procesie wytwarzania energii cieplnej lub elektrycznej na potrzeby oczyszczalni).

(akta kontroli str. 5-15)

3.2 W 2019 r. osady ściekowe były przekazywane do procesu odzysku R3 (recykling lub odzysk substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki, w tym kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania), natomiast od 2020 r. do R10 (obróbka na powierzchni ziemi, przynosząca korzyści dla rolnictwa lub poprawę stanu środowiska).

(akta kontroli str. 5-15, 44-92)

3.3. Zgodnie z art. 96 ust. 4 uoo, przekazane osady ściekowe zostały ustabilizowane oraz odpowiednio przygotowane, w szczególności przez poddanie ich obróbce biologicznej i napowietrzaniu oraz odwadnianie i zagęszczenie za pomocą prasy przy użyciu polielektrolitu Superfloc SD 6081.

Przed przekazaniem, osady ściekowe oraz grunty, na których te osady były stosowane, zostały poddane badaniom przez akredytowane laboratorium, co było zgodne z art. 96 ust. 6 uoo. Badania komunalnych osadów ściekowych wykonywano, zgodnie z § 5 ust 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 lutego 2015 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych²⁴, metodami referencyjnymi raz na sześć miesięcy²⁵. Wyniki przeprowadzonych badań potwierdziły przydatność osadów do wykorzystania w celach rolniczych oraz stwierdzały, że gleba, na wskazanych działkach, mogła stanowić podłoże dla stosowania osadów ściekowych.

(akta kontroli str. 154-240, 325-326)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie działania Urzędu w zbadanym obszarze.

²⁴ Dz. U. poz. 257.

²⁵ Według uchwały nr 208/XVIII/2020 Rady Miejskiej w Woźnikach z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granicy aglomeracji Woźniki, była ona równoważna liczbie mieszkańców 3 666 RLM. Zgodnie z uchwałą nr 209/XVIII/2020 Rady Miejskiej w Woźnikach z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granicy aglomeracji Woźniki – Psary, była ona równoważna liczbie mieszkańców 4 225 RLM.

4. Koszty zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych

Opis stanu
faktycznego

4.1. i 4.2. Łączne koszty zagospodarowania osadów ściekowych w Gminie w okresie objętym kontrolą wyniosły: 191,6 tys. zł²⁶ w 2019 r., 96,3 tys. zł²⁷ w 2020 r. i 118,1 tys. zł²⁸ w 2021 r.

Koszty jednostkowe (w przeliczeniu na Mg osadu nieodwodnionego) wyniosły, odpowiednio: 172,29 zł/m³²⁹, 468,01 zł/m³³⁰ oraz 280,65 zł/m³³¹. Jak wyjaśnił Burmistrz: *Wzrost kosztów jednostkowych unieszkodliwiania i zagospodarowania osadów ściekowych w 2020 r. wynika ze zmniejszenia ilości powstających osadów.*

Do ww. kosztów zagospodarowania zaliczono m.in. koszty transportu osadów, wykonania badań osadów i gleby, zakupu polielektrolitu (środka do prasowania osadów).

Gmina Woźniki prowadzi wyodrębnioną ewidencję kosztów związanych ze zbiorowym odprowadzaniem ścieków zgodnie z art. 20 ust. 5 ustawy z dnia 7 czerwca 2000 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków³². Ewidencja pozwala na ustalenie kosztów stałych i zmiennych związanych z oczyszczaniem ścieków oraz kosztów ich przesyłu (eksploatacja sieci kanalizacyjnej), a także pozwala na wydzielenie kosztów związanych z zagospodarowaniem osadów ściekowych w odniesieniu do kosztów ich wywozu przez firmy zewnętrzne. Ewidencja nie pozwala jednak na precyzyjne wyodrębnienie kosztów związanych tylko z samym procesem przekształcenia osadów, bowiem koszty związane z procesem przygotowania oraz przekształcenia osadów ściekowych wchodziły w skład całego procesu technologicznego na oczyszczalni ścieków. Były one ewidencjonowane na koncie 130 01010 (oczyszczalnia w Psarach) oraz 130 90001 (oczyszczalnia w Woźnikach). Prowadzona ewidencja pozwala na wydzielenie kosztów i wydatków ogółem związanych z infrastrukturą wodociagową oraz odprowadzaniem ścieków. Przy czym w 2019 r. wydatki z tytułu wywozu osadów ściekowych z oczyszczalni ścieków w Psarach zostały błędnie zaewidencjonowane w kosztach oczyszczalni w Woźnikach, co opisano szczegółowo poniżej, w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 5-15, 241-244, 325-357)

4.3. i 4.4. Koszty zagospodarowania osadów zostały w całości uwzględnione w taryfie dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków dla Gminy Woźniki, zatwierdzonej (na okres trzech lat) decyzją Dyrektora Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie³³. Do taryfy zostały uwzględnione faktyczne koszty na podstawie konta 201 „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami”.

W zakresie pokrycia rzeczywistych kosztów zagospodarowania osadów, poprzez przychody Gminy, wynikające z obowiązującej taryfy, Burmistrz udzielił następujących wyjaśnień: *W 2021 r. Gmina złożyła wniosek do Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie o zatwierdzenie taryf na zbiorowe odprowadzanie ścieków na terenie Gminy Woźniki na okres 3 lat. Zatwierdzona taryfa weszła w życie 26 sierpnia 2021 r. Taryfa nie obowiązuje jeszcze pełnego*

²⁶ W tym 139,1 tys. zł na oczyszczalni w Woźnikach oraz 52,5 tys. zł na oczyszczalni w Psarach.

²⁷ W tym 70,3 tys. zł na oczyszczalni w Woźnikach oraz 26,0 tys. zł na oczyszczalni w Psarach.

²⁸ W tym 66,1 tys. zł na oczyszczalni w Woźnikach oraz 52,0 tys. zł na oczyszczalni w Psarach.

²⁹ Psary 168,34 zł/m³, a Woźniki 173,83 zł/m³.

³⁰ Psary 231,35 zł/m³, a Woźniki 753,12 zł/m³.

³¹ Psary 203,16 zł/m³, a Woźniki 400,89 zł/m³.

³² Dz. U. z 2020 r. poz. 2028.

³³ Decyzja nr GL.RZT.70.179.2021 z 27 lipca 2021 r.

roku, z związku z tym nie ma możliwości określenia czy przychody pokrywają rzeczywiste koszty zagospodarowania osadów. Natomiast uzyskane na podstawie poprzednio zatwierdzonych taryf przychody nie pokrywały rzeczywistych kosztów zagospodarowania wytworzonych osadów. Nie wynikało to jednak z nierzetelnego przyjęcia prognozowanych kosztów we wniosku o zatwierdzenie taryf czy niegospodarnego działania, bowiem planowane koszty zagospodarowania osadów uwzględnione we wniosku o wydanie nowej taryfy za zbiorowe w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków zostały rzetelnie ujęte we wnioskach o zatwierdzenie nowych taryf. Zatwierdzona taryfa z 2018 roku nie pokrywała rzeczywistych kosztów utrzymania sieci wraz z oczyszczalniami. Natomiast nie ma możliwości określenia czy taryfa pokryła koszty zagospodarowania konkretnie osadów czy innych kosztów, gdyż we wniosku na zatwierdzenie taryf nie określa się kosztów typowo dotyczących osadów, a jedynie usługi obce w które wchodzi dużo innych kosztów nie związanych z gospodarką osadową.

(akta kontroli str. 5-15, 298-324, 327-357)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 2019 r. wydatki z tytułu wywozu osadów ściekowych z oczyszczalni ścieków w Psarach (faktura nr RTO/1/08/19 z 2 sierpnia 2019 r. na kwotę brutto 4 147,20 zł) zostały zaewidencjonowane w kosztach oczyszczalni w Woźnikach, zamiast w kosztach oczyszczalni w Psarach. Winny być zaksięgowane przez pracownika Referatu Finansowego w Dziale 010 Rolnictwo i Łowiectwo, Rozdział 01010 Infrastruktura wodociągowa i sanitarna wsi, § 4300 Zakup usług pozostałych, a zostały zaewidencjonowane w dziale 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, Rozdział 90001 Gospodarka ściekowa i ochrona wód, § 4300 Zakup usług pozostałych.

Jak wyjaśnił Burmistrz: Błędna dekretacja faktury nr RTO/1/08/19 z dnia 2 sierpnia zaksięgowana w dział 900 rozdz. 90001 § 4300, a winna być dział 010 rozdz. 01010 § 4300 wynika z pomyłki pracownika merytorycznego. Nie było to celowe działanie, gdyż pokrycie w planie na kwotę 4 147,20 zł było w obydwu rozdziałach i zostało zakwalifikowane pod wydatek dotyczący obsługi oczyszczalni, tj. pozostałe usługi. Ewidentna pomyłka nie ma też wpływu na szacowanie taryfy dotyczącej ścieków, gdyż kwota ta została wliczona jako wydatek i ujęta w kosztach oczyszczalni ścieków.

(akta kontroli str. 143-146, 245-256)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie działania Urzędu w zbadanym obszarze, gdyż stwierdzona nieprawidłowość nie miała wpływu na działalność w kontrolowanym zakresie.

OBSZAR

5. Zabezpieczenie możliwości zgodnego z przepisami zagospodarowania osadów

Opis stanu
faktycznego

5.1. W celu zabezpieczenia możliwości odbioru wytworzonych osadów ściekowych Gmina w okresie objętym kontrolą zawierała umowy:

W 2019 r. Gmina zleciła³⁴ Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Tarnowskich Górach³⁵ gospodarowanie odpadami (transport, odbiór i odzysk)

³⁴ Umowa Nr GF/5/TO/19 z 2 stycznia 2019 r. zawarta na czas określony od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r.

z oczyszczalni ścieków w Psarach (o kodzie odpadów 19 08 05 o parametrach umożliwiających odzysk w procesie R3) oraz w Psarach i Woźnikach (skratki o kodzie 19 08 01).

Ponadto, zawarto umowę³⁶ ze Spółką z siedzibą w Herbach na gospodarowanie odpadami (transport, odbiór i odzysk) z oczyszczalni w Woźnikach (ustabilizowanymi komunalnymi osadami ściekowymi o kodzie odpadów 19 08 05).

W 2020 r. Gmina zawarła umowę³⁷ na odbiór, transport i zagospodarowanie komunalnych osadów ściekowych z oczyszczalni w Psarach (ustabilizowanymi komunalnymi osadami ściekowymi o kodzie odpadów 19 08 05 z podmiotem z Rudy Śląskiej prowadzącym taką działalność).

Podobnie w 2021 r. Gmina zawarła umowę z ww. wykonawcą na odbiór, transport i zagospodarowanie komunalnych osadów ściekowych (19 08 05) z oczyszczalni w Psarach (szacunkowo 120 Mg) i Woźnikach (80 mg).

(akta kontroli str. 122-151)

5.2. W umowie z PWiK za 1 Mg odebranego odpadu przewidziano następujące wynagrodzenie netto:

- 120,00 zł za odpad o kodzie 19 08 05,
 - 220,00 zł za odpad spełniający kryteria dopuszczenia do składowania na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne,
 - 590,00 zł za odpad który powinien być utylizowany w procesie spalania.
- Dodatkowo do każdej z ww. opcji doliczono koszty transportu 90,00 zł za jedną motogodzinę.

W umowie z podmiotem z Herb za 1 Mg odebranego odpadu wynagrodzenie netto ustalono na 100,00 zł (19 08 05).

W umowach z podmiotem z Rudy Śląskiej za 1 Mg odpadu wynagrodzenie netto ustalono na: 140,00 zł w 2020 r. oraz 160,00 zł w 2021 r. (19 08 05).

(akta kontroli str. 122-142)

5.3. Komunalne osady ściekowe wytwarzane na obu gminnych oczyszczalniach nie były przekazywane poza obszar województwa śląskiego.

(akta kontroli str. 5-15, 122-142)

5.4. Umowy zawierano odpowiednio na okres danego roku (do 31 grudnia). W żadnej z zawartych umów nie określono jakim procesom mają być poddane osady, jedynie w umowę z PWiK zapisano obowiązek zapewnienia przez Gminę odpowiedniego stanu odpadu o kodzie 19 08 05, umożliwiającego jego odzysk w procesie R3. Limitów osadów w ww. umowach nie określano, jedynie w umowie z Usługi Remontowo-Budowlane z 2021 r. określono ich szacunkową ilość odpowiednio dla oczyszczalni w Psarach i Woźnikach na 120 i 80 Mg.

(akta kontroli str. 122-142)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie działania Urzędu w zbadanym obszarze.

³⁵ Dalej: PWiK.

³⁶ Umowa Nr 222/2019 z 23 kwietnia 2019 r. obowiązująca od dnia podpisania do 31 grudnia 2019 r.

³⁷ Umowa Nr 25/2020 z 15 stycznia 2020 r. obowiązująca od 15 stycznia do 31 grudnia 2019 r.

IV. Uwaga

Uwagi

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, zwraca uwagę na potrzebę ewidencjonowania kosztów zgodnie z miejscem ich powstawania.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 29 marca 2022 r.

Kontroler

Wojciech Graca

Gł. specjalista kontroli państwowej

Wojciech Graca

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Katowicach

DYREKTOR
Delegatura Najwyższej Izby Kontroli
w Katowicach

Piotr Miklis
Piotr Miklis